

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Bonae, Eminentissimi S. R. E. Titulo S. Bernardi
Ad Thermas Cardinalis Presbyteri Opera Quotquot
hactenùs separatim edita fuerê Omnia**

Bona, Giovanni

Antverpiae, 1677

XV. De Gaudio, & Tristitia. Qualiter vir bonus gaudere debeat. Non
tristatur qui omnia praevidet. Varia doloris antidota.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10805

C A P U T X V.

De Gaudio, & Tristitia. Qualiter vir bonus gaudere debeat. Non tristatur qui omnia prævidet. Varia doloris antidota.

1. **I**Ta gaudere debes, ut in gaudio tuo modestia luceat; neque animus ita dissolvatur, quin possis liberè, si opus sit, à læticia ad mœrorem transire. Christus Dominus optimus rerum æstimator non ridentes beatos vocat, sed eos qui lugent. Valdè enim dedecet Christianum hominem, qui se æterna sectari profitetur, inter tot justissimas tristitiæ causas, stultorum more risu gestire, & de rebus perituris exultare. Fugit terrena voluptas, & quæ nos gaudia vocamus, sæpè initia tristitiæ sunt. Verum gaudium non nisi ex virtutum conscientia nascitur. Non potest gaudere nisi justus, fortis, & temperans. Ut nunquam desit animo tuo læticia, fac ut tibi domi nascatur. Nascetur autem, si intra te ipsum fuerit. Cæteræ hilaritates leves sunt: non implent pectus; nec semper gaudet, qui ridet. Res severa est verum gaudium; oritur ex bona conscientia, & honestis consiliis, & rectis actionibus; ex contemptu voluptatum, & placido illibatæ vitæ tenore. Hæc est vera virtutis lex: ut verè gaudeas, diu lugendum.

2. Tristitia malum præsens vel re ipsa, vel apprehensione, cum quadam perturbatione & inquietudine, execratur. Solemus autem ut plurimum non rebus, sed rerum opinionibus cruciari. Noli res indagare quales sint, non servitia, non agros, non nummos, non negotia: considera potius, quæ tua de illis opinio sit. Quod dedecore afficiaris, quod spolieris pecuniâ, quod vapules, arbitrii tui non est: ac rectè de his sentire, non ea esse mala sed sæpè utilia, penes te est. Nunquam dolebis, si à præsentis molestia avulsam cogitationem illuc converteris, ubi vera sunt gaudia. Viro bono nihil accidit mali: non quia non sentiat sed quia vincit. Respicit enim omnem adversitatem, ut occasionem exercendi patientiam, ut instrumentum divinæ gratiæ, ut viam ad gloriam in æternum duraturam. Potest vir bonus miser dici, esse non potest.

3. Quicquid fieri potest, quasi faturum prospice. Sic omnium malorum impetum molles: quæ ad præparatos nihil afferunt novi; securis,

& omnia prospera expectantibus, gravia eveniunt. Quid erit, si rerum tuarum dimidium auferat casus; quid si omnia? quid si ruat domus, comburantur segetes, deserant amici? quid si fama periclitetur, & de gradu per calumniam dejiciaris? Morbus, captivitas, ruina, ignis; nihil horum sapienti repentinum est. Futuras secum commentatur miseras, & dolorem, quem alii diu sustinendo, ipse diu meditando lenit. Cuius accidere potest, quod alicui accidit. Quæ sunt divitiæ, quas non famæ à tergo, & mendicitas sequantur? Quæ dignitas, quam non fordes comitentur, & extrema contemptio? Quod regnum, cui non sit paratum excidium? Nonne gladio carnificis regiam cervicem abscissam, idque iussu subditorum, inaudito exemplo, hæc ætas vidit? Nec magnis ista intervallis divisa sunt: horæ momentum interest inter opes & egestatem, inter aulam & caulam, inter solium & securim. Scito ergò, omnem conditionem versabilem esse; & quicquid in ullum incurrit, in te quoque incurere posse. Adversam fortunam facilè sustinet, qui semper expectat.

4. Non se exerit virtus, cum secundo cursu vita procedit. Tunc apparet quanta sit, cum, quid possit, patientia ostendit. *Spæctaculum*, inquit Apostolus, *facti sumus Deo, Angelis, & hominibus*. Ecce autem spæctaculum dignum, ad quod respiciat intentus operi suo Deus. Ecce par Deo dignum, vir fortis cum adversitate compositus, de se ipso, & de omni calamitate triumphans. Tranquillum mare, & ventus obsequens, artem gubernatoris non ostendunt. *Qui non est tentatus, quid scit?* Dicit aliquis infelicem me, cui hoc acciderit. Imò felicem te; quia licuit tibi te experiri. Potuit enim tale quidpiam cuique accidere; sed non erat cuiusque similem casum sine dolore excipere. Ne itaque in sinistris eventibus te submiseris: contra potiùs fige stabilem gradum; & quicquid oneris supra cecidit, sustine. Nam primo impetu fracto, nihil in his horribile esse videbis, præter opinionem. Quæ à natura vim habent, eandem servant in omnibus: sed paupertatem, ignominiam, contumelias, & cætera, quæ mala vulgus nuncupat, multi patienter ferunt, multi nec sentiunt quidem: non ergò naturale est, in his mœrore consumi; sed à perversa opinione procedit. Quid tibi ipsi mentiris, Levem omnem calamitatem ferendo facere potes. *Levis est omnis dolor, si nihil ei opinio adjecerit.*
Noli

Noli mala tua facere tibi per impatientiam graviora. Tam miser quisque est, quam se ipse existimas.

5. Omnis aegritudo morâ tandem decrefeit; & licet contumacissimum dolorem tempus adimit, & enervat. Visne igitur diem operiri, quo luctus te invito desinat; an ipse illi finem imponere? Cur non id consilio præripis, quod allatura est diurnitas? Quamvis ipse custodias mœrorem tuum, custodienti tamen elabatur. Nulla enim res citius in odium venit, quam tristitia: quæ dum recens est, consolatorem invenit; inveterata deriderit. Quod si dolore calamitas vincitur, eat omnis inter luctus dies, noctem sine somno mœstitia consumat; ingerantur pectori manus, & sese omni sævitæ genere profecturus dolor exerceat. Sed si lacrymæ inutiles sunt, si nullo fletu adversitas mitigatur, disce te ipsum regere, & omni adversitati invictâ constantiâ obfiste. Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit, qui fluctuantem navim tempestati permisit. At ille vel in naufragio laudandus, quem obruit mare clavum tenentem, & undis reluctantem.

CAPUT XVI.

De Spe, & Desperatione. Quomodo utramque moderari oporteat.

1. **S**pes vana, & mendax, & verè somniump. vigilantis est, nisi in Deo collocetur, cuius solo nutu omnis difficultas vinci potest. Quid rei futuræ expectatione cruciaris, & in longinqua cogitationes extendis? Nihil sperabis, si nihil cupies, si omnia terrena despicias. Nemo sperat quæ contemnit. Licet te nunquam sperata deceperint, licet non ex difficili petatur quod speras; quam diu te spes aliqua proritat, sollicitus eris, & incertus tui, ac in ancipiti positus. Ut pedibus loca invia, & prærupta non petis; ita nec animo ea speranda, quæ in tua potestate non sunt. Omne miseriæ momentum hoc est; defuisse voluntati quod speravit.

2. Sæpe admonendus est animus, ut quæcunque extra te, & circa te sunt, aspiciat ut peritura, tenuique filo pendentia. Quid oblivisceris conditionis tuæ? Mortalis natus es: nihil tibi de hodierna die promittitur, nihil de hac hora. Instat à tergo mors; quicquid habes mutuo accepisti.

Ufus fructus tuus est, cuius tempora summus omnium Arbiter temperat. Ad ejus nutum, omnia sine querela reddenda sunt. Pessimus est debitoris, creditori convitium facere. Nihil est ergò sub sole, quod debeas, aut possis sperare. Illa tantum vera est spes, quæ de vero, & summo bono rite concipitur.

3. Desperationem causant inertia, abjectio animi, nimia difficultatum apprehensio, vitiosa sui diffidentia; viriumque & industriæ defectus. Vincitur, excitando animum eorum exemplo, qui etiam in gravioribus angustiis constituti, omnia obstantia generosè superarunt. Incipe, & propelle te ipsum: quia Deus facientes adjuvat; & quod arduum videbatur, facillimum fit, si falsa de illo opinio deponatur. Quicquid accidit tibi, id omne ab æterno destinatum est. Illud autem aut ita evenit, ut natura comparatus es ferre: aut secus; si primum: ne despera, sed fer: sin aliter, nec tunc quidem desperandum: quicquid enim illud est, citò finem & ipsum habebit, & tibi imponet. Leve est, quod ferre potes, breve, quod non potes. Sed memineris, in te situm esse, multa facere tolerabilia; si ea, ut utilia, & convenientia, apprehenderis. Calamitas, virtutis occasio est.

CAPUT XVII.

De Timore. Quam vanus sit, & qua ratione vincatur. Audacia vitanda. Quædam iterum de Ira.

1. **M**agna pars mortalium, cum nec sit quicquam mali, nec pro certo futurum sit, aestuat tamen, & discurrit, sibi que infortunium vel fingit, vel auget. Non tot reperit cruciatu humana crudelitas, quot patitur animus, futuri anxius; qui sollicitus est, ne bona præsentia amittat, aut mala imminetia eveniant. Multa mala, quæ non essent, sunt, quia timeamus. Quid prodest tibi ante tempus cruciari, & inani providentiâ occurrere ærumnis tuis? An ideo oportet te jam miserum esse, quia quandoque futurus es? Stultum est, dare se referentibus, nullisque apparentibus signis, quæ malum prænuntiant, falsis terrori imaginibus. Sæpe fallaci conjecturâ deceptus, verbum dubiæ significationis detorques in pejus. Sæpe potentis offensam majorem putas, quam revera sit; & cogitas, non quantum iratus
sit